

Tasarruf bonoları ihracı hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 11 . 8 . 1967 - Sayı : 12671)

No.
930

Kabul tarihi
27 . 7 . 1967

MADDE 1. — Maliye Bakanlığı, bu kanunun 2 ve 3 ncü maddelerinde yazılı ödeme ve kesintiler karşılığı olarak her mali yıl başında bir tertip halinde nama muharrer tasarruf bonoları çıkarır.

Tasarruf bonusu karşılıkları, Türk ekonomisinin istikrar içinde gelişmesini teminen tarım, sanayi ve ulaştırma sahalarına yapılacak yatırımların finansmanında kullanılır.

Her tertibin yıllık faiz nisbeti % 4 ten aşağı ve % 7 den yukarı olmamak üzere Maliye Bakanlığınca tâyin olunur. Bu kanuna göre çıkarılacak tasarruf bonoları 10 yıllık vâdeli olup, vâdeyi takibeden ilk 6 ay içinde ve Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dâhilinde ödenir.

Bir mali yılda yapılan tasarruf bonusu ödeme ve kesintisi karşılığında mütâakıp mali yıl için ihracedilen tasarruf bonoları verilir.

Tasarruf bonosuna tâbi olanlar

MADDE 2. — Gelir, Kurumlar, Veraset ve İntikâl Vergisine tabi gerçek ve tüzel kişiler ile gayrimenkullerin ivaz mukabili intikâlında bu gayrimenkulleri satanlar, tasarruf bonusu karşılığını «ödemeye» mecburdurlar.

Tasarruf bonusu kesintisi

MADDE 3. — Aşağıda yazılı tediyeler ve istihkaklar tasarruf bonusu kesintisine tâbidir.

A) Gelir Vergisine tâbi gerçek ücretler ve ücret sayılan ödemeler.
(İstisnadan faydalananlar hariç);

B) Gelir Vergisine tabi telif ve patent haklarının satışı veya kiralanması dolayısıyla dar mükellefiyete tabi olanlara yapılan ödemeler;

C) Dar mükellefiyete tabi kurumların Kurumlar Vergisi Kanununa göre Kurumlar Vergisi tevkifatına tabi kazanç ve iratları;

D) Bankaların nakit ikramiyeleri ile Spor - Toto ve Millî Piyango ikramiyeleri.

Tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanlar

MADDE 4. — Kamu idare ve müesseseleri (köyler hariç), kamu iktisadi müesseseleri, ticaret şirketleri, dernekler, tesisler, vakıflar, dernek, tesis ve vakıfların iktisadi işletmeleri ve bunların dışında kalan diğer kurumlar, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan tüccar ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilânço veya işletme hesabına göre tesbit eden çiftçiler 3 ncü maddeye göre tasarruf bonusu kesintisi yapmakla mükelleftirler.

Muafıklar

MADDE 5. — Vergiye tabi gelirler sadece, götürü usulde tesbit olunan ücretten, götürü usulde tesbit olunan ticari veya mesleki kazançlardan veya bunların hepsinden ibaret olan Gelir Vergisi mükellefleri tasarruf bonusu karşılığında ödemedi bulunmazlar.

Bir borç için icraen satılan gayrimenkul değerleri üzerinden tasarruf bonusu karşılığında ödeme yapılmaz.

Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, özel idare ve belediyeler ve köy hükmi şahsiyeti tarafından yapılan gayrimenkul satışları tasarruf bonosuna tabi değildir.

İstisnalar

MADDE 6. — 1 000 lirayı aşmayan tediye ve matrahlar ile gerçek ücretleri üzerinden Gelir Vergisine tabi mükelleflerin ücretlerinin günlük 40, haftalık 280, aylık 1 200, yıllık 14 400 liralık kısmı tasarruf bonusu ödeme ve kesintisinden müstesnadır.

Bu istisnaların tatbikinde :

1. Aynı işveren tarafından aynı veya ayrı hizmetler için yapılan muhtelif ücret tediyleri ve ikramiyeler birleştirilir; ayrı ayrı işverenler tarafından yapılan ücret tediyleri müstakillen nazara alınır.
2. Ücretlerde vâkı arzi mahiyetteki artmalar dolayısıyla istisna haddinin aşılması halinde, tasarruf bonusu ödeme mecburiyeti artmanın husule geldiği aya inhisar eder.
3. Ücretlerin indirim ve kesintilere tabi tutulmadan önceki gayrisâfi tutarları esas alınır.

Tasarruf bonusu ödenmesinde esas alınacak miktar

MADDE 7. — Tasarruf bonusu ödenmesine esas alınacak miktarlar şunlardır :

A) Gelir Vergisi Kanununa göre verilen yıllık ve münferit beyannamelerde gösterilen Gelir Vergisine tabi matrahlar;

B) Kurumlar Vergisi Kanununa göre verilen beyannamelerde (tasfiye beyannameleri hariç) gösterilen Kurumlar Vergisine tabi matrahlar;

C) Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 ncu maddesi gereğince verilen beyannamelerde Veraset ve İntikal Vergisine tabi matrahlar;

D) Gayrimenkul intikallerinde Emlâk Alım Vergisine esas olan değerler;

E) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ikmalen re'sen veya sair suretlerle idarece tarh olunan gelir, Kurumlar, Emlâk Alım ve Veraset ve İntikal vergilerinden tahsili kabil hale gelmiş bulunanlara ait matrahlar, (Bu suretle tarh olunan vergilerden mali ve idari kama mercilerinin kesin kararlarına istinaden terkin ve reddolunan kısımlara isabet eden ödemeye ait tasarruf bonoları ve kesir makbuzları senesi içinde, kendi tertibinden, senesi geçtiği takdirde griverilecek paralar bölümünden ret ve iade olunur ve bonolar geri alınır.)

Tasarruf bonusu kesintisine esas olacak miktar

MADDE 8. — Tasarruf bonusu kesintisine esas alınacak miktar :

A) 3 ncu maddenin (A) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde bahis konusu ödemelerin indirim ve kesintilere tabi tutulmadan önceki gayrisâfi tutarıdır.

B) 3 ncu maddenin (B) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde, bu tediylerin Gelir Vergisi tevkifatına matrah olan miktarıdır.

C) 3 ncu maddenin (C) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde, bu kazanç ve iratlarından Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılacak Kurumlar Vergisi tevkifatına matrah olan miktardır.

D) 3 ncu maddenin (D) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde, ikramiyelerin kesintilere tabi olmadan önceki gayrisâfi tutarıdır.

Bu maddenin (A) bendine göre yapılacak kesintide, aynı işveren tarafından aynı veya ayrı ayrı hizmetler için yapılan muhtelif ücret tediyleri birleştirilir; ayrı ayrı işverenler tarafından yapılan ücret tediyleri müstakillen nazara alınır.

Mahsup

MADDE 9. — Tasarruf bonusu kesintisine tabi tutulan kazanç ve iratlar üzerinden yapılmış olan kesinti miktarı, bu kazanç ve iratların beyannameye ithal edilmiş bulunmaları şartıyla, Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin 7 nci maddeye göre yapacakları ödeme miktarından indirilir.

Nisbet

MADDE 10. — Tasarruf bonusu ödeme ve kesinti nisbeti % 3 tür.

Ödeme ve kesinti süreleri

MADDE 11. — A) Tasarruf bonusu ödemesi, Gelir, Kurumlar ve Veraset ve İntikal vergilerinin ilk taksitinin tediyesi gereken süre içinde, gayrimenkul intikallerinde Emlâk Alım Vergisinin tediyesi sırasında defaten ilgili vergi dairesine yapılır.

B) 3 ncü maddenin (A), (B) ve (C) bendlerine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisi ilgili Gelir veya Kurumlar vergilerinin tevkihi gereken süre içinde yapılır ve bahis konusu vergilerin ödenmesi gereken süre içinde ilgili vergi dairesine yatırılır.

C) 3 ncü maddenin (D) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisi, bahis konusu ikramiyelerin tediyesi sırasında icra olunur ve kesintinin yapıldığı ayı takibeden ayın 20 nci günü akşamına kadar ilgili vergi dairesine yatırılır.

Ödeme ve kesinti mecburiyetinin ortadan kalkması

MADDE 12. — 2 nci madde ile 3 ncü maddenin (A), (B) ve (C) bendlerindeki ödeme ve kesinti mecburiyeti, ilgili vergi alacağının tahakkuk zamanına uğraması ile; 3 ncü maddenin (D) bendindeki kesinti mecburiyeti kesintinin yapılması gereken tarihi takibeden yılın başından itibaren 5 yıl geçtikten sonra ortadan kalkar.

Tasarruf bonusu kesintisine mecbur olanların sorumluluğu

MADDE 13. — Tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanlar bu mecburiyetini yerine getirmediği takdirde, tasarruf bonusu kesinti mecburiyeti tasarruf bonusu ödeme mecburiyeti haline inkılâbeder ve bonolar kesinti yapmaya mecbur olan gerçek ve tüzel kişiler adına tanzim olunur. Bu suretle ziyaa uğratılan tasarruf bonusu bedellerinin % 20 si nisbetinde ceza uygulanır.

Tasarruf bonusu ödeme mecburiyetinin yerine getirilmemesi

MADDE 14. — 7 nci maddeye göre tesbit olunan matrahlar üzerinden yapılacak tasarruf bonusu ödemesinde ziyaa uğratılan tasarruf bonusu bedellerinin % 20 si nisbetinde ceza alınır.

MADDE 15. — Bu kanun hükümleri mahfuz olmak üzere, Vergi Usul Kanunu ile Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki Kanun hükümleri tasarruf bonusu ödeme ve kesintileri hakkında da tatbik olunur.

Ödeme ve kesintiler bedellerinin hesaplanması

MADDE 16. — Tasarruf bonusu ödeme ve kesintilerinde, 5 lira ve daha az kesirler atılır 5 liradan yukarı olanlar 10 liraya çıkarılır.

Bonolarla ilgili hükümler

MADDE 17. — Bu kanuna göre yapılacak ödeme ve kesinti karşılığında verilmesi gerekli nama yazılı tasarruf bonoları asgari 100 liralık kupürler halinde ihraç edilir ve bütçeye gelir kaydedilir.

Bonoların bu kanunda yazılı olanlardan başka şart ve özelliklerini tesbit etmeye ve bono tutarı 100 lirayı karşılamıyan meblağlar için faizsiz ve tutarı 10 liradan aşağı olmıyan kesir makbuzları vermeye ve bunlardan tasarruf bonusu kupürlerine muaidil olanlarının ibrazında tasarruf bonoları ile değiştirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Kesir makbuzları bono hükmünde olup tasarruf bonoları ile ilgili bilcümle hükümler, bunlar hakkında da uygulanır.

Tasarruf bonoları ile değiştirilmek üzere ibraz edilen kesir makbuzlarının tutarı 100 liradan az olduğu takdirde aradaki fark ilgili tarafından nakden ödenbilir.

Tasarruf bonoları ve faizleri ve bu bonolarla ilgili mali servis işlemleri bütün vergi, resim ve harclardan muaftır.

Bu kanun gereğince çıkarılacak bonoların faiz ve bedelleri ile diğer her türlü giderlerini karşılayacak ödenek her yıl Maliye Bakanlığı bütçesinde Devlet borçları bölümüne konur.

Bonoların ihracı işlemleri 2490 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir.

Tasarruf bonusu faizleri tediyesi iktiza ettiği tarihten itibaren 5 yıl, bono bedelleri ve kesir makbuzları ödemeleri gerektiği tarihten itibaren 10 yıl sonunda zamanaşımına uğrar ve ilgililerin bunlar üzerindeki hakları Hazine lehine sâkit olur.

Tasarruf bonoları ile ilgili yasaklar, mecburiyetler ve cezalar

MADDE 18. — Tasarruf bonoları bu kanunda ve ilgili tüzükte yazılı haller dışında devir ve temlik edilemez. Tasarruf bonolarının haczi kabul değildir.

Tasarruf bonoları bedelleri ve faizleri istihkak sahiplerine ödenir.

Gerçek kişiler adına yazılı tasarruf bonolarının vâdesinde ödenmesinde kimliğin ispatı mecburidir.

Bu madde hükümlerine aykırı olarak devir ve temlik edilen tasarruf bonoları hüküm ifade etmez. Tasarruf bonolarına müstahak olan gerçek kişilerin adını veya tüzelkişilerin unvanını yazmadan bonoları verenler hakkında, bu durumda olan tasarruf bonusu bedellerinin % 10 u nisbetinde ceza alınır. Muhtasar beyanname verilmesi halinde aynı hüküm vergi sorumlusu hakkında da uygulanır. Kesir makbuzları için de aynı hükümler uygulanır.

Tasarruf bonolarının değiştirilmesi

MADDE 19. — Tasarruf bonolarını bono sahiplerinin muvafakati ile Devletin iştiraki bulunan müesseselerdeki ve Kamu İktisadi Müesseselerindeki Devlet hisseleri ile değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Şu kadar ki, bu şekilde sahibolunacak hisselerin toplam kıymeti her ortak için 30 000 lirayı geçemez.

Tasarruf bonusu bildirim ve kayıtları

MADDE 20. — Tasarruf bonusu ödemeye ve kesinti yapmaya mecbur olanların yapacakları bildirimlerin şekil ve muhtevası ile bonoların istihkak sahiplerine tevdiinde uygulanacak esaslar Maliye Bakanlığınca tespit olunur.

Tasarruf bonusu karşılığında kesinti yapanlar bu kesintileri kayıt ve hesaplarında gösterirler.

MADDE 21. — Aşağıda sayılan hususlar hakkında tatbik olunacak işlem Maliye Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte belirtilir :

A) istihkak sahipleri tarafından alınmayan veya kesinti yapanlarca istihkak sahiplerine verilemeyen tasarruf bonolarının muhafaza şekli ve saklanacağı süreler;

B) Tasarruf bonolarının ödiyecek merci ve mutavassıt bankalara verilecek masraf ve komisyonlar;

C) Tasarruf bonolarına ait tahakkuk, tahsil, düzeltme ve bircümle kayıt muameleleri;

D) 19 ncu madde hükümlerine göre bonoların Devlet hisseleri ile değiştirilme, müracaat usulleri, taleplerin değiştirilmeye tabi hisse senetlerinin miktarını aşması halinde uygulanacak muamele, değiştirme anında bonoların faizlerini iskonto suretiyle ödeme ve bu hususların ilgililere duyurulması ve sair hususlar.

Tazminat

MADDE 22. — Tasarruf bonolarının muhafaza, dağıtım, istihkak sahiplerine tevdi işlemleri ile uğraşan Maliye memurlarına senede iki maaşı geçmemek üzere Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek nisbet ve esaslar dâhilinde tazminat ödenir. Ancak, verilecek tazminat tutarı, bütçede tasarruf bonoları için yapılan tahminin % 0,5 (binbeş) ini geçemez.

Kaldırılan hükümler

MADDE 23. — 12 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı ve 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı Kanunlar hükümlerine göre yeniden tasarruf bonusu ihraç edilemez, ödeme ve kesinti yapılamaz.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki devreye taallük eden tasarruf bonusu ödeme ve kesintisi hakkında, ödeme ve kesintinin yapılması gerektiği tarihte yürürlükte bulunan hükümler uygulanır ve karşılığında ödeme ve kesintinin yapıldığı devreye ait bonolar verilir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanuna göre alınmış bulunan tasarruf bonolarını bu kanuna göre çıkarılacak bonolar ile değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Değiştirme Maliye Bakanlığının tesbit ve ilân edeceği esaslar dâhilinde yapılır ve ilândan sonra geçecek iki yıl içinde tamamlanır. Bu esaslara göre bonoları üzerinde gerekli işlemi yaptırmak için müracaat etmeyenler alacak ve her türlü talep hakları ortadan kalkar.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş bonoların değiştirilmesi bu bonoları ibraz edecek olanlara yapılır.

Ancak, değiştirme sırasında doğrudan doğruya Hazine'den iktisadebildiği tevsik edilemeyen gerek nama yazılı olan ve gerekse hâmiline yazılı hale gelmiş bulunan tasarruf bonoları bedelleri kazanılmamış gelir olarak vergiye tabidir. Değiştirmede, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hâmiline muharrer hale gelmiş bulunan tasarruf bonoları için bono bedelinin % 20 si, nama yazılı durumda olanlar için ise bono bedelinin % 40 ı vergi karşılığı tutularak, bakiye'ler için yeni bono verilir.

5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanuna göre ihraç edilmiş bulunan tasarruf bonolarının müstakil olarak tedavül ettirilen faiz kuponları hakkında değiştirme işlemleri uygulanmaz. Bu kuponlardan 1 . 3 . 1970 ve daha sonraki vâdeli olanları karşılığında Hazinece ödeme yapılmaz.

Değiştirme ve tevsik işlemleri Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzükle düzenlenir.

Değiştirme üzerine verilecek bonolar hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 223 sayılı Kanuna göre ihraç edilmiş tasarruf bonolarının bu kanun hükümleri gereğince değiştirilmesi tamamlanuncaya kadar faiz'ler faiz kuponlarını ibraz edenlere ödenir.

Yürürlük ve yürütme

MADDE 24. — Bu kanun 29 . 2 . 1968 de yürürlüğe girer.

MADDE 25. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
7	99	137	43	88	71
17	109	420		93	423
19	123	181:200		95	523:551
		124		96	570:584,585:
20	135	515:539			594,595:618,
	136	552:557,583:			631,635:638,
		588,589,598:601			645:646
	137	607:608			
21	139	9:16,44,46:49			
	140	91,92,133,			
		134:137			

I - Gerekçeli 293 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 123 ncü Birleşimine, 992 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 95 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Maliye ve Plân, Cumhuriyet Senatosu Mali ve İktisadi İşler ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kururu Geçici komisyonlar görüşmüştür.